

БІЛЬШІСТЬ КОНГРЕСУ ЗА СКОРЕ УХВАЛЕННЯ ЗАКОНА ПРО ЗОЛОТО

ВАШИНГТОН. — Провідники демократичної більшості в палаті послів поробили заходи, щобі предложений урядом монетарний закон про золото ухвалити якнайскорше.

Голова федеральної Резервної Ради заявив перед сенатським комітетом для банкових і грошевих справ, що уряд буде забирати золото за відповідно ухваленому конгресу, а не на основі адміністративного рішення уряду.

ХОЧУТЬ ЗАБОРОНИТИ АДВОКАТУРУ ПОЛІТИЧНИМ ЛІДЕРАМ.

ВАШИНГТОН. — Згідно з думкою президента Рузвельта в конгресі подано внесок, щобі законом заборонити політичним лідерам практикувати адвокатуру у Вашингтоні.

Републіканці внесли ще один проект закону, який забороняє всім урядовцям федерального уряду займатися збірками жертв.

ЗАКОНОДАТНИ ЗУСИЛИЛ РОБІТНИЧІСЬКИЙ ЮНІЙ.

ВАШИНГТОН. — Уряд Американської Федерації Праці подав до публічного відома свою законододатну програму, яку він буде старатися перевести на теперішній сесії конгресу.

Програма має 10 точок, але вони майже всі відносяться до одної справи, а саме до утвердження для робітничих права до організації.

Федерация Праці запевняє теж, що вона буде старатися привернути давню висоту робітничої зарплати для урядовців.

ХОЧУТЬ ЗМІНИ ВУГЛЕВОГО КОДЕКСУ.

ВАШИНГТОН. — Власники копалень м'якого вугля домагаються від уряду знесення старого кодексу для цього промислу та заступлення його новим. Їм не подобається, що урядове бюро має велику силу в зарплат промислу.

Проти пропозиції власників виступають представники робітничих юній. Уряд каже, що старий кодекс може бути знесений хіба тоді, як новий буде вже ухвалений.

ЗМЕНШУЮТЬ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Адміністрація Грожаанських Робіт обмежила число годин праці робітничих, зайнятих цим урядом, до 24 години на тиждень.

Це урядове бюро дає тепер роботу 4 мільонам робітничих.

НОВЕ СЕНЗАЦІЙНЕ ВИКРАДЕННЯ.

СТ. ПОЛ (Міннесота). — Якби бандити схопили і сховали Едварда Бремера, 37-літнього сина Адольфа Бремера, визначного демократичного політика, великого банкіра й одного з найбільших шершів броварень Джейкоба Шмита.

Бандити домагаються від батька викупу в сумі 200,000 доларів.

Стейшн і федеральний уряд довідився про викрадення, запропонували родині пошукування бандитів, але батько просить уряди закинути всі пошукування, бо боїться, що бандити з люті будуть знущатися над сином.

Родина вже приготувала викуп.

КУБА УСПОКОЮЄТЬСЯ.

ГАВАНА. — Установлення президентом Карлоса Манделіти споколю населення Куби.

Обняття уряду Матією святковано на всьому острові як велике національне свято. Деякі юнії пробували викликати страйк, але страйк не повісив. Назагал серед населення видно бажання спокою.

ОСКАРЖУЮТЬ НАФТЯРА СИНКЛЕРА ЗА БАНКОВЕ СПРОНЕВІРЕННЯ.

ТУЛСА (Оклахома). — Тут вкрито варіант на арештування 25 директорів банку Екстенджд Трост Ко. за спроневеріння фондів банку на суму 23,000 доларів.

Між обжалованими є відомий нафтир Гарі Ф. Синклер.

ВИБУХИ ВУЛЬКАНІВ.

САНТІАГО (Чіле). — Вулкани Кізапу й Дескабедо, котрих вибухи в 1932 році наробили були великої шкоди, почали знову працювати.

Земля тріскається майже без перерви. З обох гір підносяться гору величезні стовпи диму. Нічого не доводка червоне від луни, як видно на всю провінцію. Таляк.

В іншій частині ланцоха гір Анд почав працювати вулкан Чімпаранго. Полум'я на його вершину видно багато миль довкола. Земля заодно трясеться, головню вночі. Населення сільно заялякане. Вже цілий тиждень падає вулканічний попіл.

СЛІДСТВО ЗА ВБИВСТВО ЕПІСКОПА.

НЬЮ ЙОРК. — Як підозрюх за участь у вбивстві вірменського єпископа Туріяна поліція арештувала знову двох Вірменів, отже тепер вона передержує 9 заговірників.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Згідно з параграфом 56 статута У. Н. Союзу, отсим повідомлю Вп. Головних Урядників У. Н. Союзу, що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

розпочнеться

В ПОНЕДІЛОК, 19-ГО ЛЮТОВОГО 1934 РОКУ

в годині 9-їй рано,

В МІСЦІ ОСІДКУ У. Н. СОЮЗУ, ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРСІ СІТІ, Н. ДЖ.

З ТАКИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:

1. Відкриття: гол. предсідник М. Мурашко.
2. Звіт гол. предсідника М. Мурашка.
3. Звіт заступника гол. предсідника В. Малевича.
4. Звіт заступника гол. предсідника М. Розовіло.
5. Звіт гол. рек. секретаря, Д. Галичнина.
6. Звіт гол. фін. секретаря-касiera, Р. Сабодиня.
7. Звіт заповідача "Свободи", М. Майновського.
8. Звіт гол. контрольного комісії: О. Е. Малайчик, Д. Кагітала і А. Пашук.
9. Звіт редакційної комісії: д-р Л. Мишука.
10. Звіт головних радників: С. Сабодиня, Г. Євуська, Т. Шпикун, І. Лисака, І. Ваверчака, А. Шаронин, М. Буська, І. Гузара, А. Бойків і О. Придун.
11. Дискусія над звітами.
12. Внески й ухвали.

Д. Галичнин, гол. рек. секретар.

МЕК ДОНЕДІД ПЕРЕД ВИБОРЦЯМИ.

Англійський прем'єр Мек Донедд станув зі звітом перед виборцями своєї округи. Одні витягли його оплесками, а другі протестували проти його політичних вигуків. Він дав влучні відповіді на різні "вигуків", себто запити, якими переривав його промову. При його відході загал широко оплескували.

КОМУНІСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ У ВАРШАВСЬКОМУ ШПИТАЛІ.

Варшавська поліція перевела докладну ревізію у жидівських шпиталі у Варшаві. У висліді цієї ревізії арештовано 40 осіб, у цьому 3 лікарів. Всі арештованих перевезено спершу до комісаріату, а опісля до саляного уряду. Рівночасно поліція перевела ревізію в мешканців лікарів і службовиків, зайнятих у цьому шпиталі. При цих ревізіях знайдено матеріал, який вказує, що в шпиталі існувала нелегальна комуністична організація.

ГРИМ УБИВ ЖІНКУ І 40 ОВЕЩІ.

В часі великої хуртовини, що шалала цими днями над околицями Авеніно (Італія), грим ударив у хату селянки Целі Айди і вбив її на місці. Зерги цей самий грим влетів на очак кількох людей на пасовиську і вбив 40 овець.

ПСИ ПОКУСАЛИ СМЕРТЕЛЬНО БІДНУ ЖІНКУ.

У Варшаві трапився випадок, що зображує дуже різку нужду безробітних і беззахисних. В одному міському городі на Празі нічні сторожі, замкнувши цей город, впустили туди кілька псів, які хоронять його перед злодіями. Незадовго до 2-го години нічю сторожі почули жалючий крик жінки, що вилзала померла. Сторож прикинувся своїх двох помічників і всі побігли в напрямку, звідки почували крик. В одній бібині але побачили воїни жінку, яку смертельно покусали пси. В гіршому стані відвели нещасну до шпиталю, де й виявилось, що вона називається Гелеска, яка хотіла переночувати в городі, не знаючи про те, що там є такі люті пси.

НІМЕЦЬКІ КОЛЬОНІСТИ В БРАЗИЛІ.

В Бразилії очікують приїзду коло тисячі німецьких кольоністів, які мають поселити на ріллі. Всі ці кольоністи є аткачі знад Волги. Досі перебувають вони в Німеччині й тепер німецький уряд думає їх переселити до Бразилії.

ЧЕРЕЗ ЖАТ ТОВАРИШІВ — МІЛОНОВІЯ ОБМАНЦЕМ.

У Франції наробив був багато шуму факт, що якийсь чоловік сфальшував лютерній луб, на котрий упала виграла мільон франків. Ця правдивий власник щасливого лубу виступив відібрати гроші, він вперстив його, занекасував гроші і пропав, як під лід. Одначе цими діями вдалося поліції відшукати обманця, якому й відібрано майже всі гроші. Справу обману не правдується, що обманец зробив його найбільшій брідж-гравцю, що сфальшував лубу в лубі однію число і він, відібравши гроші, не був свідомий того, що допустився обману. Наскільки в тому правди, виявлять даліше суди.

ЖАХЛИВИЙ ВИПАДОК ПІД ЧАС ШПЛЕННЯ КОНЕІ.

В Коснах, пов. Мехін, під час шплєння коней проти коніатних трапився жахливий випадок. Один молодий кінь, до якого підійшов ветеринар, сплосившись і піднявся в поля, потягнувши за собою селянина Велю, що обняв був собі руку прилоном. Кінь тягнув нещасного кількост метрів, заки його здержав. Велю вважав, що поранився на цілому тілі. На голові має п'ять великих ран від копів і шкіру здерту з цілою обличчя. У гіршому стані його перевезли до шпиталю.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ТЕМНОТА І ЗДІНЧИНІ СЕКТАНТИВ-СУБОТНИКІВ.

Вранці 31. жовтня м. р. на хуторі Павла Миронця в селі Моквині, костівського пов., відбулося моєлені секти суботників, яких у тому селі й околиці не бракує, а потім, відібрано до їхнього обряду, сектанти танцювали до вечора. Ввечір усі порозходились, лишилися тільки на нічліг суботники Параска Предон з сел. Балашихи, тогочас повіту. Цьогож вечора суботник Павло Миронець, у якого хати моєлені й танцювали, дістав звідкись гроші й почав рахувати; було 85 zł., за які мав купити на ярмарку корову. Почувши це, Параска почала, повистукувати, танцювати і приговорювати: "Не треба корови, бо сьогодні буде страшний суд". Коли усі погалили спати й поспули, ця "лобжонка сестра Параска" зробила справді страшний суд: гроші забрала, а що би замалати слід злочину, підпалити хату Миронця, наслідком чого ціле господарство останнього пішло з димом.

Другого дня потерпілих разом зі злочинницею Параскою ще обнялись і танцювали на пожарищі. Та на таку позадорілу поведінку бачи звернули увагу люди й, зробивши в неї ревізію, знайшли в косях вкрадені у "братів" Миронця гроші, тож відставили її на поліцію. Виявилось, що "лобжонка сестра", одна з головних розсадників сектантських тінлих по панув в околиці, була професійною злодійкою і такі злочини не раз поновлювала.

КРИВАВИЙ ФІНАЛ МАРНОЇ СУПЕРЕЧКИ.

В Лежайську дав сільські хлопці, 18-літній Ст. Кляудіс і 10-літній Войтх Дух, вертали з костеля. Жартуючи, Кляудіс скинув Духових капелюх, який упав в болото. Це так розлютувало Духа, що він прискочив до Кляудіса і вклав його в руку, а тоді Кляудіс вивиняв і пробив ним Духа в карк. Рана, як виявилось, була смертельна, бо Дух кілька хвилин після цього помер наслідком упанування крові. По докозаною злочину Кляудіс утік і перебуває десь в околицях міста.

ЗЛОДИ МОДИ.

У Парижі відповіли на пересудом молодого швачка Дювіє, як організувала потайне товариство злодіїв, що жили з перепродажі оригінальних моделей париської моди американським фірмам. Американські фірми видавали копіювали французькі моделі; останні часами вони копали, завдяки париським злодіям, випустити на ринок останню париську моду майже рівночасно з Парижем.

ПОМЕР ДИВАК, ЩО СПІВ У ДОМОВИНІ.

В Ресден, недалеко Бульон-сюр-мер, у Франції, помер яскравий дивак землемасця, що співав 40 літ у великій хороні домовині і в смертному завіданню домагався, щоб його у пій самій домовині похоронено. Одначе ця домовина була така велика, що не могла зміститися до гробниці, і тому спадкоємці не могли виконати його останньої волі: вони здержали похорон і мусили зробити меншу домовину.

В МОСКВІ ДАЛІ ДУМАЮТЬ ПРО СОВІТСЬКУ НІМЕЧЧИНУ

МОСКВА (Росія). — На зїзді московського відділу комуністичної партії прийнято до відома привіт від німецької комуністичної партії. Член Політбюро, Каганович, заявив у відповіді на цей привіт ось що: "Боротися за совітську Німеччину. Ми теж борилися довгий час у підпіллі. Нас також арештували. Нас також били нагайками за царських часів. Але ми боролися і перемогли".

БУНДЮЧНІ ЧЕРВОНІ САТРАПИ НАГАДУЮТЬ КАЙЗЕРА.

МОСКВА. — Цілий світ повинен тепер числитися з Сівітами. Так говорив Каганович, а за причину подав те, що СССР тепер сильний, бо має переможну червону армію, узброєну в наймодерніший спосіб тенками й ріжними хемічними приладами.

ПОЛЬСЬКА ЛІГА ЗАСЛУЖЕНИХ ГРОМАДЯН.

ВАРШАВА (Польща). — В Польщі формується згідно з новою конституцією "Ліга добре заслужених громадян", яка буде прийдена до сенату. Завданням цієї ліги буде завжди і всюди відіпрати уряд при допомозі найвишнзначніших людей. Ця інституція стане частиною польської конституції. Члени Ліги матимуть право голосувати в сенаті. Ніхто інших привілейів їм не признають. Перших членів Ліги вибере сам уряд. Будуть ними ті, що одержали найвищі військові й інші відзначення.

БІРД У "МАЛІЙ АМЕРИЦІ".

ЛІТЛ АМЕРІКА (Антарктика). — Заступник адмірала, Річард Бірд, відомий дослідник полювнього бігуна, вже розтаборюється у місці свого давнього підлігунного осідку, себто в "Літл Америк". Прибувши на давнє місце, учасники попередніх виправ дуже втішилися, бо знайшли багато річок, які пригладували їм попередній побут. Дорога з Бостону до цього місця тривала 3 місяці.

КРУТЯТЬ НА ВСІ БОКИ.

ЛОНДОН. — Крайню реакційна політика Сівітів, звернена на повертя Франції, а проти ревізії Верзайського договору і Німеччини, викликала всюди велике здивування. Щоби це прикрити, совітська амбасада оголошує заяву Літвінова, який нібито сказав, що союз Сівітів з Францією ще не означає, що Сівіти є ворогом Німеччини.

ПРОДАВ ЗНАЙДЕНИЙ ДІАМАНТ.

РЮАННІСБУРГ (Полуднева Африка). — Джекобус Джонкер, на якого полях знайдено діамант ваги 726 каратів, продав цей діамант за 63,000 фунтів стерлінгів. Купив його сер Ернст Опенгеймер для спілки "Даймонд Корпорейшен". За одержані гроші хоча тепер Джонкер купити 2,000 акрів землі в Трансвалі і там годувати віви й худобу.

НАЦІ ПРОТИ БАНКІРІВ.

МІНХЕН (Німеччина). — Досі нації ще найменше атакували банкірів, хоч знали, що банки є головно в жидівських руках. А тепер сам баварський міністер внутрішніх справ підкреслює, що треба вжитися до банкірів. Причиною до цього є те, що багато банкірів-жидів почали виставляти заможне-дворовані дома на літцацію. Тих банкірів зачепило тепер до лихварів і ворогів суспільства.

ФРАНЦІЯ РАДА БИ ВТЯГНУТИ АМЕРИКУ В НОВІ КОНФЛІКТИ.

ПАРИЖ. — Французький прем'єр Шотам дуже похвалив президента Рузвельта за те, що він цікавиться Європою. Він каже, що загальне добро вимагає, щоб Америка перестала бути неутральною. Йі треба відноситися до Європи так, як відносився до неї президент Вільсон. Це Франція розуміє так, що як хто в Європі поважиться порушити теперішній стан посидання, то його треба вважати нападником і проти нього має піти військо й Америка. Все те є звернене до того, щоб Америка згодилася боронити не кого іншого, а саму Францію та її союзників.

ПОМЕР ОТТОКАР ШЕВЦІК.

ПРАГА (Чехословацька). — Помер у 81 році життя славний на цілий світ учитель гри на скрипці, Оттокар Шевіч, учитель таких віртуозів як Кубелік, Кошан, Цімбаліст і т. д. Він перебував цілих 17 літ на Україні, в Києві, й там учив в імператорському музичним товаристві. Був теж добре відомий в Америці, куди приїздив кількома наворотами з викладами про свою методу науки. Написав яких 10 книжок про гри на скрипці. Коли його ученики питали, як довго треба їм денно вправлятися, Шевіч відповів: "День має 24 години". З учениками поводився по приятельськи. Помер у малій місцевості Пйеск, призначений у світі найбільшим учителем гри на скрипці.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Canadian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 пенія.

3 Канади надсилає пошти гроші літ. у т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": Montgomery 5-0498. Тех. у Н. С. Сокса: Montgomery 5-1838.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ МОЖНА НЕ ВІРИТИ?

Зі всіх українських земель доходить до нас по-
пути різні. Окупанські влади доводять усяди до
цілковитого зuboжіння нашого народу, до нужди й
голоду по українських містах і селах. Та найчор-
ніші й найбільше невіддані вісти доходить далі з
так званої "Радянської України".

Вже всю американську пресу облетіли вісти, по-
ширювані ріжними соціалістичними агентами, що
жоргонів живня випали на Україну дуже добре, що на-
селення вже давно зложило державі те, що припи-
сано, та що смішно тепер говорити про якісь го-
лод на Україні. Навіть дехто з тих, що писали про
голод з минулого року, та про те, що наслідком
того голоду згинули мільйони, повірив, що голод
припинився. Що більше, навіть нам, які протесту-
ємо проти Совітів, хотілося теж вірити, що може
хоч під напором наших протестів Совіти дещо об-
думали до наших братів на Великій Україні й
принаймні не будуть далі мурдувати їх голодом.

На жаль, факти показують що іншого. Між-
народний комітет допомоги жертвам соціалістичного го-
лоду, організований з ініціатииви віденського карді-
нала Ініціатора, стверджує, що на Україні голод далі
існує та що заноситься на таке, що він готов по-
тягнути за собою ще більше жертв ніж у минулому
році.

А ось у сьогоднішній числі містимо один з ли-
стів, надісланий нам прямо з українського села, з
самой Київщини, який одержано в Америці при кі-
нці грудня, себто тому всього три тижні, а який про-
речисто говорить про те, що люди далі вмирають
з голоду. Це не пишуть "петлюрівські" агенти, ні
"націоналісти", ні ніякі "шпioni", ні ніякі "кулаки",
ні "буржуї". Це пише людина, знеможеної украї-
нського селянина, яка виповнює заповіт свого по-
мершого з голоду чоловіка й висилає лист до Аме-
рики, щоб ту дізналися, як люди гинуть на Укра-
їні з голоду.

Держаків в руках отой пожовклый папір, на
який написане це трагічне письмо, й вчитуючись в
його короткий, а такий болючий зміст, прямо кров'
стивається в жилах, коли згадується, що тут в Аме-
риці можуть іще бути такі люди чи часини, що
підписуються під українське ім'я й прямо кинувши
завважувати голоду на Україні та випишувати
завважувати московських катів України. Вже за те
одно повинно те кождо бути раз на завжди знищене.
А друга справа це те, що виголоджування Укра-
їни повинно далі бути в нас на першій плані. На-
ша акція мусить скріпити смертний удар у бік Со-
вітів, бо тільки такий удар може виратувати Укра-
їну з лабет Москви.

Ангін Нехов.

НАКЛЕП

Учитель каліграфії Сергій Ахінцев, з яким мисливці записи пече-
в'я своїй долі. Вдавав її них гусей та качок і багато
за вчителів історії та географії. Іншого. На двоє столах, бу-
дівля Петровича Ломашова. Роставені, прокозакдані в ми-
вався все масло — все йшло на це. В гостинній кім-
наті спалили, грали, танцювали. По кімнатах уганяли, на-
че навівши, випишених в том.

— Покази мені остра! — сказав Ахінцев, затарачи-
руки й обляжувачи. — Якій запах! Хтоїсь бачив все куди-
деко! Я молодший ревізор
контрольної палати, Мада, сиді-
ла на каналі, розповідати го-
стія пригоди, як хоронено жи-
влях людей, спилилися та пере-
бавили собі взаємно та виспо-
лювали свої душі про спирити-
ти. Та всі поговорювалися в
тому, що є в світі і ріді, яких
є зрозуміти людський розум.
У другій кімнаті сиділа гіс-
торик. Додослідий, поспіш-
нось гостям, коли вони хотіли
спирити на нарті, має право спі-
ржити до прохочих. Розмови,
як виділо, обиди жаліли, оди-
неприємні. Крізь вулицю від поді-
ри заглядали люди, що не ма-
ли права вийти до середини
а огляду на своє суспільне по-
ложення.

Точно опінові господар
класи Ахінцев зайшов у кухню
переконатися, чи все вже го-
дотве до вечері. Кухня від до-
літки до стелі була повна диму,
з яким мисливці запихи пече-
в'я своїх долі. Вдавав її них
гусей та качок і багато за
вчителів історії та географії.
Іншого. На двоє столах, бу-
дівля Петровича Ломашова.
Роставені, прокозакдані в ми-
вався все масло — все йшло на
це. В гостинній кімнаті спали-
ли, грали, танцювали. По кім-
натах уганяли, наче навівши,
випишених в том.

— Покази мені остра! — сказав Ахінцев, затарачи-
руки й обляжувачи. — Якій за-
пах! Хтоїсь бачив все куди-де-
ко! Я молодший ревізор контро-
льної палати, Мада, сиділа на
каналі, розповідати гостію при-
годи, як хоронено живлях лю-
дей, спилилися та перебавили
собі взаємно та висполювали
свої душі про спирити-ти. Та
всі поговорювалися в тому, що
є в світі і ріді, яких є зрозумі-
ти людський розум. У другій
кімнаті сиділа гісторик. Додо-
слідий, поспішнось гостям, ко-
ли вони хотіли спирити на нарті,
має право спирити до прохочих.
Розмови, як виділо, обиди жа-
ліли, оди-неприємні. Крізь ву-
лицю від подіри заглядали лю-
ди, що не мали права вийти до
середини а огляду на своє су-
спільне положення.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ ЯК ЗАРАДА БЕЗРОБІТТЮ

(Реферат п. М. Данилевича, виходящий на Шестім Конгресі "Обединени").

На минулих річних зборах
"Обединени" була коротко по-
рушена справа поселення на
землю наших безробітних.

Від того часу економічні
обставини в дечім змінилися,
однак проблема безробіття да-
леко не вирішена.

В останніх часах все більше
говорять і пишуть про те, що
життя вимагає поселення
певної частини безробітних на
землю. У багатьох може по-
ставити питання, чому саме в ча-
сах, коли фермери також пере-
живають кризу, повстає думка
про колонізацію?

Щоб дати задовольнюю від-
повідь на ці питання, ми му-
симо трохи довше застанови-
тися над причинами та можли-
вими наслідками сучасної кри-
зи.

Корінь кризи.

Корінь сучасної кризи та без-
робіття лежить у минулій сві-
товій війні.

Війна відірвала від продук-
тивної праці мільйони дорослих
людей, а від решти вимагала
напруженої праці переважа-
ю зрядками для нищення лю-
дей.

В багатьох галузях торгу та
промислу жіноцтво заняло міс-
це мужиків.

Велике зазубнення у
варів та недостача й дорожче
на робочих рук звалили тех-
нічне удосконалення продук-
ції.

З кінем війни припинилися
вироби військових предметів,
результатом чого була повоєн-
на депресія. Однак та депресія
не була довготривалою, бо по
війні почало зростати запотре-
бування річей мирного часу, а
тому індустрія скоро присто-
совула себе до нових обставин.

Еміграція з фарм до міст.

Розвиток торгу та промислу
у воєнній та повоєнній добу
перетягнув з фарм до міст по-
верх 600,000 людей річчю, бо
запобування на робітничих
в містах було велике, плати
висока, а життєві умови мі-
ста були значно вигідніші від
фармських.

Це був майже десятилітній
період сільської еміграції —
переважно молоді — з фарм
до індустріальних центрів.

Однак це зменшення насе-
лення на фармах ніскільки не
відбилося на продукції сіль-

ського господарства, бо висо-
кі ціни на фермерські продук-
ти давали фермерам змогу
купувати модерні машини,
а завдяки цьому продукція
не тільки не зменшувалася,
а ще зростала. В сільському го-
сподарстві, як і в індустрії, ма-
шина стала домінуючим фак-
тором зросту продукції. Пізні-
ше ця механізація створила
надпродукцію та значно зме-
нилася кількість працюючих.

Нові теорії.

Війна зробила так, що майже
половина світового запасу зо-
лата перейшла до Злучених
Держав. Америка стала світо-
вим банкіром. Кредити, відчи-
нені не іншим державам, вжи-
вались тут для закупки сирови-
ни та торгових фабрикати.
Промисловість була переважна-
ю замовляється. Не було
нічого дивного, що провідні
промисловість, торгу, фінан-
сів та деякі економісти по-
вірили в те, що періодичні де-
пресії відійшли в минуле та
що прийшла "нова ера" по-
стійного добробуту. На цю те-
му написані десятки книжок,
науково обоснованих криж.

Населення, заповнене в ста-
losti своїх заробітків, легко
витрачало не тільки те, що ма-
ло, але ще й моргезувало на
кілька років наперед свої бу-
дущі заробітки. Система час-
тинних сплат — інстолмент —
давала змогу купити хату,
фарму, шері (уділи) підпри-
ємства, авто, радіо, мебелі, ма-
шинерію і т. п., заплативши
тільки десять, а іноді тільки
п'ять процентів, вартості куп-
на. Цією системою майже без-
межного кредиту купували сі-
ла населення була штучно під-
несена щонайменше на 900
процентів.

Пираміди боргів все зроста-
ли, бо всі жили на рахунок
майбутнього.

Приватні підприємства пози-
чали, в крайньому випадку
прожовали свої шері, щоб ще
більше розбудувувалися.

Стійові та муниципальні у-
лади не знали границі витрат.
Вони позичали великі суми
на розбудовування міст та на
будовування банківських рин-
ку бондами ріжних назв та га-
рантій. Тут були бонди шкіль-
них, дорожніх, воєнних, мостових,
гарантованих податками, реаль-
ні, просто бонди, заставні
листи, ноти й таке інше.

— Я зовсім не ціную! — з-
бештався Ахінцев. — Хто-то
б сказав щось такого, дурню?
Я лише так... устали сміючу-
ся, з додоволення... як побачив ри-
бу...

— Говори, Кліме, хай твоє
не гине!

— Усміхнені Ванькинє лише
зникло за дверима. — Ахінцев
засоромився.

— Чорт зна, що таке... по-
думаю собі. — Підтепер, дра-
буга, буде розповідати та на-
реште. Перед усім містом о-
сміяв мене.

Ахінцев несподівано всунувся
до гостинної кімнати та зир-
нув на бік Де Ванькин? Вань-
кин стояв біля фортеп'яна та
говорив щось на вуко іспектор-
вирочній своїй. Вона сміялася.

— То про мене! — подумав
Ахінцев. — Проме мене, щоб йо-
го, чорта! А вона відрі! Смі-
ється Боженку! Годи це не ка-
лиштина... ні... Треба так зро-
бити, щоб його не вірили... Та
говорю з ними всіми — наву
лого!

Ахінцев пошкрябався в поти-
лицю та все ще збештався
підійшов до Паледко.

— Я шойно був у кухні, що-
би дати приказ у справі ве-
чере. — Я знаю, що ви любите
рибу, а маю, любий пане, о-
стра... лише палці дзвяти.
Яких даш аршин! Хе-хе-хе-
да. Та речі! Я маю що не за-
був. З тим острем... то і справ-
жана гумореска! Вхожу

до кухні, кому оглянути стра-
ви... Дивлюся на остра та й
з додоволення... як побачив
гарний... цмок! устали та тут-
нараз увірвалось тут дурень.
Ванькин і — ха-ха-ха! каже:
"А-а-а... Шийтеся тут?.."
Мартюх кукареку". Теж при-
думав, остра! Погана бабине-
ця, він... шийтеся! Дивак.

— Хто дивак? — спитав Та-
рантулі, підійшовши.

— Та той Ванькин! Увіхо-
джу до кухні...

І розповів про Ванькина.

— Розсмія мене той дурень!
Та я сказав би, що приємніше
було би поцитуватися з моп-
сом, ніж з Мартюго... — дола-
в, оглянувши та побачив за со-
бою Мазу.

— Ми про Ванькина — сказав
Йому. — То раз дивачице!
Входить до кухні, побачив же-
не біля Марти та давав ріжні
жарту придумувати. "Чому лі-
дується?" каже. По племю,
виділо, так йому здавалося. Я
кажу, скорше з індином по-
цитується, ніж з Мартюго! Я маю
жину, кажу, ти, дурно діно.
Розсмія мене!

— Хто вас розсміяв? — спитав
катехит.

— Ванькин. Стою собі, зна-
те, в кухні та дивлюся на о-
стра.

І так далі...

Не минула й п'ять години, а
яке вже гості знала історію з
остером! Ванькином.

— Хай ми тепер розповіде!

Установи публичного ужит-
ку (поближ ютиріс) і зазі-
ноу та інші приватні під-
приємства йшли тією доро-
гою. Ріжні дрібні й великі під-
приємства зростали як гриби
по доші.

Утворилися нові армії тор-
говців недвижимостями та асе-
кураційних, транспортних,
шерових, бондових, та безліч
інших нових ери.

Крах нової ери.

Крах біржі в жовтні 1929 ро-
ку був першим попередже-
нням надходящої економічної
бурі.

Не упадок біржі був при-
чиною кризи, як дехто думає,
а навпаки, початок кризи був
причиною упадку біржі, бо
вже перед крахом були озна-
ки зміни господарської конюк-
тури на гірше.

Без сумніву спекуляція при-
скорила крах нової ери, бо
всесь капітал ішов у спекуля-
цію на біржі, а це припинило
загрозливі позички, що пота-
ло за собою скорочення заку-
пи в Америці іншими країна-
ми.

Крім того крах біржі впли-
нув на прискорення економіч-
ної кризи тим, що несподівано
підорвав купівню силу 20 міль-
йонів спекуляційної публіки,
якої паперове багатство зрозів-
ало як дим.

Скорочення фактичної кіль-
кості населення викликало скорочен-
ня продукції. Це автоматично
збільшувало ріді безробітних
і тим ще більше зменшувало
покупку силу населення.

Цей процес прогресивного
зросту безробіття припинився
в липні статистичного року.
В липні статистичного року
в Злучених Державах похвер
4.1 мільйона безробітних. До
той цифри треба ще додати
кілька-мільйонів армію нерес-
трукчених безробітних, а це
було шире урядовців, крамарів,
торговців та ріжних дрібних
бізнесменів, яких Федерация
Праці вважає буржуями, а то-
му й не включає їх у свої ста-
тистичні обрахунки.

Економічна революція.

На початку сучасної кризи
провідні американські кола
завважили її значення, бо
думали, що вона є коротко-
тривалим явищем, а тому й лі-
кували кризу свого роду гіп-
нозом.

Вони заспокоювали населен-
ня, що все їде добре, що биз-
нес краще з кождим днем, та
що треба тільки більше купу-
вати, щоб остаточно зломити

— думаю собі Ахінцев. — Хай
розповідав. Він стане розпові-
дати, а кожний його зарез пе-
ребере: "Перестань, дурню, не
спити небилки! Ми вже все зна-
ємо!"

І Ахінцев усьпокоївся так
дуже, що випиш чотири чарки
більше ніж звичайно. Як по ве-
чері відправивши молодята до
їх кімнати, пішов до своєї
спальні та заснув, наче невинна
дитинка. А на другий день у
йї призабув що історію з осте-
ром. Та на жаль! Чоловік стрі-
ляв, Пан Біг кулі носить. Ліж-
якні винили своє та Ахі-
ніву не помогли його старин-
но. Того тиждня пізніше, як
Ахінцев стояв у конференційній
салі та говорив про проступні
звички ученика Вискиня, під-
ійшов до нього директор і за-
каликав на бік.

— Хочу поговорити з вами
кілька слів, — сказав. — Да-
руйте... Це не мое діло, та я
мусу давати зрозуміти... Мій о-
боявсь... Бачите, кружляють
чутки, що ви жинете з тією...
кукареку... То не моя справа,
та... Ви собі з нею жинте... як
собі хочете, лише я просив би,
не так отверто! Я вас прошу!
Не забувайте, що-він педагог!

Ахінцев зробився недовіре,
його заморозило. Наче пожа-
лений роем пчіл і облятий
княтиком, вернувся додому.
Ліпів і здавалося Йому, що
весьмає місто зиряється на
тача.

— А хто наговорив, що я з
Мартюго цінуюсь? Сказав мо-
же, що то не ти? Не ти, зло-
чинець?

Ванькин зирнувшись, підніс
оки до образу та сказав:
— Хай мене Бог скарає! Хай
мелі очі випишуть! Хай я
відіноу, коли я бодий словечко
говорив комунабу про вас.
Хай мене не знаю що...

Годи було сумніватися в щирі-
сть Ванькина. Було очевид-
не, що то не він насмешлився.
Однак хто... Хто? — задумав-
ся Ахінцев, перебігаючи в
пам'яті всіх знайомих і при-
чому бився в груди.

— А хто, дісно?

— Хто?... спитавмо й ми чин-
тача.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПРИВІТ КАТАМ.

Редактори ліберального ти-
жневика "Нейшен" витяють
пошуку нового тижневика "Ню
Месис", хоча програма нового
тижневика комуністична, а її
здійснення відбилося пер-
едовим замкненням тижневика
"Нейшен".

РЕДАКТОРИ, ЩО ЗНАЮТЬ І
РЕДАКТОРИ, ЩО НЕ ЗНА-
ЮТЬ.

Редактори тижневика "Ней-
шен" підкреслюють, що "Ню
Месис" знають, що було, що є
й що буде (очевидно, з комю-
ністичної програми). Редактори
"Нейшен" признають, що
вони дещо знають про мину-
ле, але да будучність зна-
ють багато менше ясно.

З їх слів видно, що призна-
ння незнання за будучність
вони вважають доказом розуму.
У комуністів інакше: для них
признавання сумніву щодо бу-
дучності було би доказом, що
їх ціла програма нічого не
варта.

Тому вони пробують убити
всі сумніви простим спосо-
бом: збиваючи всякого, хто
такі сумніви підносить. Тому
слухаю каже "Нейшен", що
вступлення на престол кому-
нізму значаючись закритим
"Нейшен".

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НА
МОРИ.

Коли корабель "Екзарк", на-
віхав ондо на побережжє остро-
ва Кипру, то ніхто з моряків
життя не втратив, і корабель
цілком поважного не сталося.
Та капітан корабля поповнив
власні інтереси окремих класів,
а в зв'язку з цим проповід-
ники марксистської теорії бо-
робити клас — соціалісти —
тратять ґрунт під ногами та
здають свої старі позиції но-
вий, зростаючий сил держав-
ного націоналізму.

Сутю індивідуалістична Аме-
рика також уже сходить на
цей шлях.

Скрізь твориться свого роду
державний капіталізм, який
ставить інтереси цілої нації
вище інтересів окремих класів,
а в зв'язку з цим проповід-
ники марксистської теорії бо-
робити клас — соціалісти —
тратять ґрунт під ногами та
здають свої старі позиції но-
вий, зростаючий сил держав-
ного націоналізму.

Скрізь це повна переорієн-
ція матеріальних та духовних
цінностей.

Ціла суспільно-господарська
система крам перебудовується
на новий, що не випробу-
ваний далі.

Куди приведуть нас ці нові
шляхи, ніхто не може знати,
хоч реформатори сподіваю-
ться, як і в більшості, що на-
шим правникам буде краще
жити.

(Кінець буде).

ЩЕ СЯ ТОЙ НЕ ВРОДИВ,
ЦЮПІ ВСІМ ДОГОДИВ.

Якись технік придумав "ра-
діоного цензора", себто апа-
рат, корий буде закривати ра-
діо промову, як тільки зай-
де якийсь перерва в програмі.
Радіа з таким апаратом будуть
працювати тільки так довго,
як довго з радіа буде розход-
дитися голос безперервно.
Це покінчить з довгими ви-
жиданнями слухача по скін-
ченню програми, але апарат
буде замикати щез радіо, як
капеля зробить пазу.

АВТОМАТИЧНИЙ ЦЕНЗОР У
ЛЮДИН.

Є люди, які в своїй мозку
мають такого автоматичного
цензора: як тільки почують
щось нового, зараз кинуться
пошук заминок очі й уха.
Тому, як Гальвані відкрив
електричну силу в лабах не-
живого жаби, то мугарелі
його й в мозку висмаили
стра. Як прикладом телеграф
та намірено будувати кабелі
для переказки телеграфічних
вісток попла море, то один
професор Гарвардського уні-
верситету "доказав", що не
можливо. Як придумано ла-
вору людку, то більшість лю-
дей вважає це неможливим
плити водою без вєса й без
вїтри.

НОВІ КНИЖКИ, ЯКІ НА ДНІХ ОДЕРЖАНО З КРАЇ

Біч, Рісч. — ЗАЛІЗНИЙ ШЛЯХ. Повість з англійського. Справлена --- 1.50
Вовдзет, Л. — БЕН-ГҮР. Повість з часів Ісуса Христа. Книжка читана
власноруч, однієї з найкращих творів усього світа. Гарний
стиль, цікава, багаторівнева ідеалізація: востанок Бог і рідні люди
— роблять цей твір актуальнішим ніж будь-який інший поширення між
найширші круги нашого народу. --- 5.00
Вовчичко, Марко. — ТВОРИ МАРКА ВОВЧИКА. Зміст: Сестра, Козаки,
Чумаки, Овчарка, Сніг, Голубина, Вукот, Свєдучка, Огніч, Амогій.

[illegible]

Лепкий, Богдан. — ПИСАННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО, а портрет автора і з нарисом його літературної діяльності, написаним В. Верня-

волею. Том 1. Бірші, том 2. Проза. В. полст. опр.	1,50
Дем'яненко, Микола. — НА СТОЛІ МІСЦЕ ПОРЕМ. Повість. Опр.	1,50
Дем'яненко, Микола. — ПІД ТИХИМ ВЕРХ. Повість. Опр.	1,50
Донченко-Неучай, Іван. — ХІМАРИ. Повість. «Хмари» являються історичним художнім твором з риманою дуже жалюгідною культурно-історичною базою. Автор, маючи певні знання з історії, не зміг проявити інтелектуальні, як народники-українофіли шестнадцятого століття	2,00
Леонтович, В. — ВОРОХОБИ І ЇХІ ОПОВІДАННЯ	1,50
Лотоцький, Іван. — ДІЯ. ПОВІСТЬ. «Дія» складається з книги 15 і пов., які складають 12 книг. Автор, А. Лотоцький, розказує, що він писав ці книги про життя чарівної квітучої Сучувачі та на тому примісяч, як він, як і всі інші, вважав, що це була історія, а не вигадка. Але це над усім цим свій громадський обов'язок. Книжка надходить на нагороду пам'яті В. Баруки для молоді	1,50
Мельник-Матіш, Микола. — ЗА РІДНІМ ГІТІДО	1,50
Мельник-Матіш, Микола. — ЗА РІДНІМ ГІТІДО	1,50
Матієвич, В. — ЗАЧАРОВАНИЙ ГОДИНИК. Трагедія, і в нас не дуже мала, але дуже цікава. Автор, В. Матієвич, пише цією системою, як для молоді та і для старших, але мають у собі багато з того, крім яких, як так браку у популярній літературі. По	1,50
Мордовцев, Данило. — ГЕТЬМАН МАЄПЕЛІ. Іст. повість в 2 томах	1,00
Мошківцев, Борис. — ЧОРНІ ЗАПОРІЖЦІ. Змістовна повість в останній частині, але не дуже цікава. Автор, Б. Мошківцев, пише цією системою, як для молоді та і для старших, але мають у собі багато з того, крім яких, як так браку у популярній літературі. По	1,50
Опільський, Юліан. — ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. Оповідання	1,50
Опільський, Юліан. — ІДУ НА ВАС. Іст. повість. Автор вибрав історичну тему «Про князя, що чужої землі шукав, та свою історичну частину, але не дуже цікава. Автор, Ю. Опільський, пише цією системою, як для молоді та і для старших, але мають у собі багато з того, крім яких, як так браку у популярній літературі. По	1,50

Оршай, Баронеса. — БАГРЯНИЙ ЦВІТ. Повість з часів франц. революції. В 2-ох томах. Одна з найкращих повістей сучасної Англії про давні страшний часи і зв. „Великої Революції“

молодого талановитого автора малює як неможна краще атмосферу, в якій живє сучасне покоління на Україні	20
Полішук, К. — ГУЛЯЙПІЛЬСЬКИЙ БАТЬКО . К. — II Том	65
Полішук, К. — РОЗП'ЯТА ДУША . Оповідання з латиського життя	20
Приймак, Михайло. КСТИНИ . Картини з Лемківщини	18
Рогова, О. — СИН ГЕТЬМАНА . Іст. роман з часів Б. Хмельницького	1.00
Старийшин, Михайло. — РОЗВІГНИЙ КАРМЕЛЮК . Іст.оричний ро-	

Сімович, д-р Василь. — **ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ** для само-
навчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одні-
ма й додатками. В полот. опр. 1. 1975. 375 с. 3.75

вирезано на Сибір і як остаточно цей сам шляхтич пішов на Сибір	276
за нею, щоби вибагати прощення	45
Українка, Леса — ЖАЛЬ. Повість	30
Українка, Леса — НАД МОРЕМ	45
Українка, Леса — ПРИЗНЬ-РОЗМОВА	

Устиянович, М. — СТРАСТИЙ ЧЕТВЕР	35
Франко, І. — МОЙСЕЙ. Четверте видання з передмовою	35
Франко, Іван. — ЗАХАР БЕРКУТ. Автор малює історію нападу Татар на село в Карпатах, якого мешканці не лише потрапляють обо-	1,20
рону, але й побивають зовсім татарську орду та спінують даль-	
ший похід Татар.	
Франко, Іван. — З ВЕРШИНИ І НИЗНИН, збірник поетичних творів Івана	8,40
Франка. В додатку "Звіляє Іван" у "Великі Роківни". У біо-	
графічний нарис Івана Франка (Нап. Василь Веринюк) у 14 ле-	
страцій. В опрац.	

Франко, І. С. — КРАЄВЕДСЬКОГО ОПРИШКА. Зміст: оповідання
Франко, Іван. Оповідання. Зміст: Малий Мирон. Гривна шкіль-
на наука. Озвуче: Борис Граб і інші

Филипчук, І. — ЗА САН. Стіс оповідання для молоді, 2 томи
Шевченко, Тарас. — КОБЗАР, з портретом автора, сторінки 707, опр.
Шевченко, Тарас. — ТВОРН ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 3-х томах, в опр.
Шевченко, Тарас. — ТВОРН ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 5 томах в опр.

Ясінуху, Л. — ДІЛЯ РІДНОГО КРАЮ, відгомін ювілейних свят в Аме-
риці в честь Рідної Школи

Чаповський, І. — ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ. Повість з галицького жит-

те Огранада
ОЛЮНКА, Оповідання з життя ходоцького пле-
ти, Огранада
ОЛЮНКА, В ЧУЖИЙ ДІМ. Поезія з життя ходоцького
племи в двох частинах. Огранада
Чайковський А. — ЗА СЕСТРОЮ. Оповідання з козлячої старини в
двох частинах, сесе історія.
Чайковський А. — ПЕРАТИНИ. Іст. повість
Чайковський А. — НЕ БУДО ВИХОДУ. Оповідання про народження. Опо-
відання з галицького життя
Чайковський А. — НА УХОДІ. [Стор. повість в двох частях
Чайковський А. — КОРТІСАН
Чайковський М. — ЗА СИЛУ СКОРА. Фант. оповідання
Чехов А. — ОВЕРТЮРА. [Стор. повість

Замовляючи разом з НАЛЕЖИСТИМИ святи до:

"SUWODA"
(P. O. Box 346)

81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
